

Observatori de la Vida Quotidiana

INTRODUCCIÓ

Seixanta anys d'internacionalisme a Catalunya

[Miquel Carrillo / Grup de Treball]

I per què seixanta anys? Algunes de les persones que han estat consultades per realitzar la present recerca expressaven amb aquesta pregunta la seva estranyesa per situar aquest marc temporal tan concret, i alhora tan ample, que ens porta a abordar les acaballes del segle XX i el començament de la present centúria. Certament, podrien ser molts més anys, però és en aquestes sis dècades on es concentra i cristal·litza un canvi de paradigma en les relacions internacionals que constitueix l'interès central en desenvolupar la tasca que es recull en el present document.

Efectivament, el món que sorgeix de la Segona Guerra Mundial (i de la nostra Guerra Civil, com a preàmbul d'aquella), és molt diferent del que havia existit fins aquell moment. Catalunya i Espanya, malgrat la seva situació particular, immerses en una dictadura feixista, no són alienes a les grans transformacions socials, econòmiques, polítiques, tecnològiques i de tota mena que han estat donant forma a la societat global en la que vivim avui en dia. En aquella societat en transició, que aspira a trencar l'aïllament al que les potències guanyadores del conflicte mundial l'havien condemnat temporalment, comença a créixer l'interès per tot allò que està passant al seu voltant, més enllà de les seves fronteres. Els vincles culturals, fins i tot familiars, s'estrenyen amb una Amèrica Llatina cada cop més propera, gràcies a la vocació missionera, la immigració econòmica o l'exili polític. El ressò dels moviments anticolonials també arriba a les nostres costes, quan les engrunes de l'antic imperi reclamen la seva llibertat i comencen a lluitar per ella. El món interpel·la així mateix una societat que comença a deixar enrere la part més feixuga de la postguerra, gràcies al relatiu èxit del Plan Nacional de Estabilización Económica de 1959, i que es fa més urbana.

Lluites compartides

Com es veurà als següents capítols en els que s'organitza l'estudi, l'Església Catòlica té un rol central en l'organització social i política d'aquella època, i res li és aliè, com res del que passa al seu interior deixa d'influir a la nostra societat. Els vents de canvi, traduïts en el Concili Vaticà Segon, impregnen el pensament i la pràctica d'una institució sense la que no es pot entendre aquest període històric al nostre país. Si les parròquies i seminaris de casa nostra allotgen i faciliten el naixement de noves idees que critiquen i combaten el règim franquista, també esdevenen espais des dels que qüestionar les injustícies cada cop més evidents a tot el món, així com les ànsies de pau. La joventut es mobilitza a

Europa i els Estats Units contra el reguitzell de conflictes colonials, en especial la Guerra de Vietnam, i contra l'imperialisme occidental. L'impacte de la revolució a Cuba, Algèria i posteriorment a Nicaragua, són inqüestionables, sobretot entre un jovent que veu com subvertir el vell ordre no és cap quimera. En un lapse relativament petit de temps, s'han generat imatges impactants de canvi, que uns mitjans de comunicació cap cop més potents i amb més abast, traslladen fins el darrer punt del planeta. El factor internacional, la solidaritat amb altres pobles que lluiten pels mateixos drets, polítics o materials, de sobte esdevé visible i rellevant. Poc a poc es teixeix una xarxa de complicitats, sovint des de la societat civil organitzada, però també des de municipis i regions, que trenca el monopoli de les relacions internacionals de poder i impugna el tradicional tauler de joc de la geopolítica i les seves peces.

Res del que passa fora de les nostres fronteres, deixarà d'influir-nos a partir d'ara, i a la inversa. La lluita antifranquista o les aspiracions de Catalunya i d'altres pobles de l'Estat per ser reconeguts també tenen un fort ressò a Europa. La inspiració d'aquelles revolucions llunyanes està darrera d'altres moviments insurgents a casa nostra però també dels moviments socials que, mitjançant vies pacífiques, lluiten pels drets civils als nostres carrers. Contaminar-se, implicar-se, barrejar-se: les fronteres es dissolen davant les necessitats de compartir, eixamplar i estendre lluites que deixen de ser locals per entendre's en una lògica molt més àmplia.

La visió internacionalista del món, segons la qual els problemes de les societats veïnes són els nostres problemes també, no és un patrimoni exclusiu de l'esquerra o del cristianisme de base. El moviment sindicalista obrer, el socialisme, el comunisme i l'anarquisme es construeixen certament sobre una interpretació de la Història basada en la lluita de classes i en els interessos econòmics d'elits i oligarquies, que malda per denunciar el relat de la construcció de nacions i estats permanentment enfrontats entre ells, en base a la defensa d'aquests interessos. La conxorxa de les classes treballadores de tots els països contra un enemic de classe comú, que els explota als seus respectius confins i que, si és necessari, els envia al front de guerra a lluitar per mantenir o augmentar els privilegis de les classes dominants i l'estatus quo. Més encara, la identificació d'un sistema mundial que reproduïx les opressions de classe entre els diferents països i territoris, per alimentar un sistema econòmic generador de tanta riquesa com d'injustícies. És evident que, en aquesta explicació del món, el moviment internacionalista és clau per combatre i desfer les dinàmiques que alimenten les desigualtats entre les persones i les societats, i construir altres relacions basades en la fraternitat i la col·laboració entre iguals. Es podria considerar que la primera gran derrota

del moviment obrer, si més no a Europa, va ser la seva incapacitat per evitar la Primera Guerra Mundial, on milions d'obriers alemanys, francesos, italians, austríacs, britànics, americans o russos van perdre la vida lluitant a les trinxeres, per defensar els privilegis de les oligarquies que governaven els seus respectius països. Ni sindicats ni partits d'esquerra van saber o poder mobilitzar treballadors i treballadores per oposar-se a un conflicte que no solucionaria els seus problemes individuals o col·lectius, al contrari, i que els enfrontaria entre ells. Jean Jaurés, el dirigent socialista francès, va ser assassinat després de pronunciar el seu famós discurs cridant el proletariat contra la seva participació a la Gran Guerra, tres dies després que comencés el conflicte més mortífer i atroç conegut fins aleshores. Internacionalisme i pacifisme anaven de la mà, oposats feroçment al xovinisme nacionalista que, un cop més, justificava una nova conflagració a Europa i al món. Cinc anys abans, Catalunya havia viscut una revolta popular contra el reclutament forçat i l'enviament de contingents alimentats amb la classe treballadora a la guerra del Marroc. Ni l'aixecament de la Setmana Tràgica ni la denúncia de Jaurés van poder evitar que, de nou, la sang dels més desfavorits alimentés les guerres que dictaven les classes benestants.

A mida que la pràctica de la guerra s'havia industrialitzat, i les seves dimensions guanyaven proporcions devastadores entre la població que les patia, el moviment pacifista es va intensificar. No només des del moviment obrer, com a permanent víctima dels estralls bèl·lics: l'esperantisme, per exemple, representa un altre intent notable de crear una societat internacional capaç de trencar fronteres i enfrontaments. La creació d'una nova llengua, l'esperanto, compartida per parlants de diferents països, hauria de servir de vehicle i aglutinant d'una societat europea visiblement farta, a les acaballes del s XIX, de viure conflictes que s'anaven encadenant un darrere l'altre. L'espectacle era tan insuportable i atacava de tal manera la intel·ligència, fins i tot per a qui mai no agafà un fusell, que es va acabar per organitzar la guerra mateixa: el 1864 té lloc la primera Convenció de Ginebra, centrada en protegir els cossos mèdics que assistien els soldats ferits a les innumerables batalles que vivia el continent, naixent així el Dret Humanitari Internacional. En realitat, havia estat una iniciativa de la Creu Roja Internacional, acabada de constituir un any abans, gràcies a l'impuls del banquer suís Henry Dunant. Aquest havia estat testimoni de Solferino, un xoc entre diferents potències durant la reunificació d'Itàlia. La visió dantesca del camp de batalla, de tornada d'un viatge de negocis, va motivar la creació d'una de les entitats de cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària més importants de l'actualitat des de la filantropia burgesa

En acabar la Gran Guerra, van sorgir algunes iniciatives que després es van repetir a la

següent postguerra, com recull aquesta recerca. Pobles i ciutats de França i Alemanya van mirar de trobar-se i guarir unes ferides que no havien estat provocades més que per imposició de dinàmiques que els hi eren alienes en gran part. A Verdun, escenari d'una de les pitjors batalles viscudes fins llavors, el 1920 se celebrà un campament de voluntaris belgues, anglesos, alemanys i francesos que participen en la reconstrucció, gràcies al recentment creat Servei Civil Internacional. L'organització, d'inspiració cristiana, aboga per un servei alternatiu al militar, que acompanyi també la reconciliació entre els pobles, a més de la ingent tasca de tornar a aixecar el vell continent. Molts anys després, participarà dels esforços per acompanyar els països acabats d'independitzar-se o en evitar una nova guerra a banda i banda del teló d'acer, i encara avui en dia funciona. Com ara Plan International, organització que va néixer a Espanya el 1937 impulsada pel periodista britànic John Langdon-Davies i pel voluntari anglès Eric Muggeridge. Amb l'objectiu d'ajudar els nens i nenes que van quedar orfes durant la Guerra Civil espanyola, van organitzar cases d'acollida a Puigcerdà, Caldes de Malavella, Sitges i Barcelona. Famílies de tot el món apadrinaren anònimament els 400 nens i nenes que arribaren a Catalunya a mida que avançava el front de guerra, i que després foren substituïts per infants del centre i l'est d'Europa expulsats pel nazisme, jueus en la seva majoria. També Save the Children, fundada el 1919 a Londres, va alimentar i donar aixopluc als nens i nenes refugiats a causa de la nostra guerra, com ho havia fet amb els fills dels antics enemics dels britànics a la Gran Guerra, i ho ha continuat fent fins l'actualitat. Va contribuir amb la primera Declaració dels Drets de l'Infant, arrel de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, el tractat internacional ratificat per més països al món.

Segurament, però, el record internacionalista que perdura més intensament al nostre subconscient col·lectiu és un altre. Malgrat totes les contradiccions imaginables amb aquesta voluntat de pau, l'involucrament i el sacrifici de milers de combatents a les Brigades Internacionals, que van participar a la Guerra Civil espanyola en el bàndol republicà per defensar la legalitat democràtica i les conquestes socials de la II República, van deixar una empremta inesborrable. No es tractava només de pal·liar els efectes de les injustícies o d'evitar futures guerres, sinó d'estar disposat a donar la vida, en terra estranya, per uns ideals compartits. El s XX va perfeccionar la guerra fins gairebé fer-nos desaparèixer de la faç de la Terra, però també va introduir la ideologia com a motor dels conflictes, el xoc entre models de societats. I l'internacionalisme no va ser aliè a l'aposta per la violència com a forma de lluita, de cap manera. Aquelles imatges revolucionàries a Cuba, Algèria o Nicaragua, probablement tingueren més força que les lluites pels drets civils del negres nord-americans o sud-africans, per posar un exemple. Reconèixer-hi el

roig i el negre com la divisa rebel va tenir la capacitat de tancar alguna mena de cercle o connexió amb el passat, i d'ajustar comptes amb la pròpia història. En el cas de Nicaragua, com es veurà als següents capítols, es va viure amb una intensitat i emoció especial, en coincidir amb la recuperació de les llibertats a casa nostra. Organitzar-se en brigades internacionals i viatjar milers de kilòmetres a prendre part del procés revolucionari, amb o sense armes pel mig, constituí una mena d'acte màgic de reparació. Fins i tot, quan el nostre propi procés polític mostrà les seves limitacions, arran del referèndum de l'OTAN, Amèrica Central i les seves lluites en curs esdevingueren un bon objectiu vital per aquells als que els fruits de la Transició van tenir gust a poc.

Una agenda canviant

Ja ha quedat prou clar, fins aquí, que no són seixanta anys. Aquest període ens interpel·la directament a les generacions encara presents, alhora que permet visualitzar més fàcilment un procés que havia nascut molts anys enrere. La importància de l'internacionalisme i de la necessitat de fer aquesta recerca rau en com la societat, per diferents vies, aconsegueix construir una lògica diferent a la que ambaixades i conferències diplomàtiques feien servir per decidir el futur del món. Les raons d'estat o els interessos polítics i econòmics particulars, transvestits com a generals, encara hi ocupen el lloc central, i obrir els salons de la diplomàcia i les cancelleries continua sent una missió gairebé impossible avui en dia. Però a mida que es guanya consciència col·lectiva, ja sigui des de la simple i benintencionada filantropia, des de la moral o les conviccions religioses i humanitàries, o des de la lògica revolucionària, ha anat apareixent tot un seguit d'actors que prenen cartes en els afers internacionals sense buscar fer créixer la seva influència o els seus guanys. Ficar cullerada allà on no ens hi juguem res (aparentment) és un plantejament difícilment d'entendre i infantilitzat per qui no comparteix aquesta visió, que sempre hi veurà foscos interessos i ingerències intolerables als afers propis. Cal recordar en Joan Alsina o na Flors Sirera, morts a Xile i Ruanda, o les entitats que l'actual règim a Nicaragua criminalitza: l'espai cívic internacional i les persones que en fan part han estat sempre incòmodes i les seves connexions perilloses per l'establishment, sigui del signe que sigui, quan han tingut la seva pròpia agenda i objectius ben diferents a l'acumulació de poder, en qualsevol de les seves formes. El poder sempre apel·la a la inviolable sobirania nacional per protegir el seu dret a cometre els pitjors abusos i crims dins les seves fronteres. L'internacionalisme i qui el practica es converteixen ràpidament en un testimoni que cal eliminar, de vegades físicament, o denunciar com a part activa de l'imperialisme o de les malvades potències estrangeres. No importa que pocs anys enrere

les mateixes persones, organitzacions i administracions haguessin estat aliats insubstituïbles.

El capítol de Sarajevo i el que ens explica la constitució de l'Agència Catalana i del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, ens mostren com les administracions subestamentals també han esdevingut fitxes importants en aquest nou tauler. En Manel Vila, responsable durant molts anys de la cooperació internacional de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya, i un dels protagonistes de l'episodi recollit a l'estudi sobre la Guerra dels Balcans, repeteix sense descans: «les ciutats fa molts anys que no es declaren la guerra entre elles». Ja hem vist abans i ho farem més endavant, com els municipis van esdevenir espais recurrents de construcció de pau, a una Europa devastada cíclicament. Com a administracions properes a la gent i als seus interessos més directes, ben diferents a la geopolítica, també se'n van fer ressò de les demandes d'una ciutadania preocupada pels problemes o les condicions de vida d'altres veïns llunyans, en una comunitat global. La cooperació internacional municipal a Catalunya es va edificar sobre els ciments d'una nova institucionalitat democràtica, que va ser molt més sensible a la societat de la que emanava i empàtica amb processos propers, tot i que llunyans geogràficament, als que havien permès finalment a casa nostra la seva existència. La connexió internacional predemocràtica d'aquelles forces polítiques, sindicals, veïnals o estudiantils que havien lluitat contra el franquisme, va facilitar que comitès, col·lectius i associacions s'involucressin en la lluita contra les dictadures del conus sud, la revolució a Amèrica Central o l'alliberament saharauí. Pas a pas, es va anar bastint una política pública que no entrava dins els càlculs inicials de les administracions locals, com tampoc de diputacions o la mateixa Generalitat, però que va ser entesa com a obligació moral i per això, o per la seva humilitat inicial, poc qüestionada. Al contrari: existeix l'anècdota de l'interventor que, passat un dia del temps de prescripció de les irregularitats procedimentals comeses per atendre les necessitats d'una altra ciutat al sud global, va trucar al responsable polític de l'operació en qüestió per comunicar-li que, a partir d'aquell moment, ja podia estar tranquil. Efectivament, les actuals intervencions municipals s'esquinçarien les vestidures només de veure plantejar moltes de les operacions d'ajut humanitari o desenvolupament dels anys vuitanta o noranta. La maduresa administrativa, en paral·lel a la burocràcia, la disputa de competències administratives i la pèrdua de perspectiva històrica, han escurçat la capacitat de maniobra dels municipis. L'operació de suport a Sarajevo, amb la constitució d'un nou districte administratiu a la ciutat de Barcelona per poder fer operatius mitjans i recursos per a l'antiga ciutat olímpica, seria simplement impossible a aquestes alçades.

L'efervescència i el lideratge polític de la Catalunya de principis dels vuitanta també es van veure reflectits en l'internacionalisme i en el suport a una política com la cooperació internacional, sobre la que havia de fer-se efectiu amb més força. Amb escassa fortuna, però, la campanya inicial per dotar-la de recursos va tenir molt de protagonisme al nostre país. El propi Fons Català, nascut a Salt (Girona), esdevé la primera agència de cooperació de tot l'Estat. Com explica l'Arcadi Oliveres més endavant, la Generalitat va trigar més a incorporar-se a l'esforç cooperant, tot i que a través de la Conselleria de Salut havia protagonitzat accions importants fins i tot abans de la creació de l'Agència. Quan l'Estat va recollir el guant i creà el 1989 l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament, la llavor d'una cooperació descentralitzada activa i ben connectada amb la ciutadania organitzada estava plantada. Un tret essencial que distingeix el sistema de cooperació de l'Estat del de la resta de països desenvolupats, atorgant un pes molt important a la iniciativa dels actors no estatals i a la implicació, financera i política, de les administracions subestats. Una font de conflictes, per a uns, i una oportunitat inigualable per sumar capacitats i sensibilitats, per a altres. La suposada «fragmentació» de la cooperació internacional a Espanya és en realitat producte de les raons que han portat a construir aquesta política a les diferents administracions responsables: si en un cas ha estat fonamentalment una crossa del interessos geopolítics i econòmics, i una via per guanyar influència exterior al concert de nacions, a l'altre atén a raons molt més properes a les diferents agendes de desenvolupament, pau o protecció de drets humans que s'han anat generant, amb més o menys sort i encerts, en aquestes darreres sis dècades. Perquè, tal i com suggeria en Manel Vila, les raons per fer la guerra s'esvaeixen a peu de carrer i n'apareixen d'altres raons més importants.

La consulta pel deute també va tenir un recorregut més intens a Catalunya que a la resta de l'Estat, queda ben clar en llegir el capítol que en parla a l'estudi. Probablement a causa de la permissivitat del gran nombre d'administracions públiques del país no controlades pel partit que havia de guanyar aquelles eleccions de març del 2000, amb les quals es va fer coincidir. Però també per l'impuls d'una nova generació, que donava el relleu a la que havia estat en primera línia política i social en la lluita per recuperar les llibertats a casa nostra. La irrupció de nova gent recollint el testimoni de les lluites internacionalistes, més jove i majoritàriament ben formada, era important tant per assegurar el relleu generacional com per connectar amb noves agendes, aliances i formes de treballar que apareixien en un món ben diferent al de dues o tres dècades enrere. La caiguda del mur de Berlín, una dècada abans, reconfigura la relació de forces polítiques, socials i econòmiques, en clau local, regional i mundial. Havia quedat meridianament clar que no existien models o

utopies concretes pels que lluitar, però que les injustícies de sempre continuen intactes.

«Un altre món és possible» és el lema dels Fòrums Socials, però també d'un moviment per a la justícia global que no es resigna a callar davant el triomf del neoliberalisme, just en aquell moment en el seu punt àlgid. L'any següent, el món hauria d'acabar de canviar, amb l'atemptat de les Torres Bessones, i l'escenari de bons i dolents, de croquis i manuals senzills amb els que explicar el que passava arreu, s'ensorraria definitivament, mai millor dit.

La condonació del deute apel·lava a una raó estructural clau en la generació i la reproducció de les injustícies al món. A més, feia una altra cosa radicalment perillosa: superava el relat de la donació, de l'ajut del Nord cap el Sud, que havia tingut el seu moment de glòria amb les mobilitzacions pel 0,7%, com també es veurà en el capítol específic. En certa manera, tornava a l'esperit de l'internacionalisme, a la connexió entre el que passava a casa nostra i a milers de quilòmetre, buscant responsabilitats a nivell local i exigint que fossin assumides, fins i tot en contra dels interessos econòmics del país. La consolidació de la cooperació com a política pública, havia permès l'aparició de certa indústria cooperant, encarregada d'executar aquesta política i temptada d'oblidar-se d'accions i compromisos polítics, incòmodes o arriscats per continuar gaudint del favor de les administracions contractants. Les aliances darrera les pancartes de Seattle, Gènova o Porto Alegre transcendien, efectivament, el desig per consolidar econòmicament una política pública com ara la cooperació. També connectaven amb el zapatisme i la seva convocatòria a entendre de manera local i global els conflictes en els que comunitats i persones es veien indefectiblement immersos: el que passava a la Selva Lacandona no es podia explicar sense el Tractat de Lliure Comerç nord-americà, guspira amb la que es va incendiar. Les claus binàries de blocs, prèvies al 1989, es podien reconèixer al nou segle en una confrontació entre el centre i les perifèries, entre Nord i Suds globals. Aviat també el nord va patir les conseqüències de les fallides del sistema, i va confirmar un traçat tort i interseccional de les fronteres entre oprimits i opressors.

En els propers capítols potser calgui llegir entre línies per observar-ho, però la maduració institucional de la política de cooperació va generar algunes distorsions. Sovint, es va traslladar el focus dels objectius a les eines, i per a les organitzacions de la societat civil va acabar sent més important assegurar la transferència de recursos públics o privats i el bon funcionament dels seus engranatges, que mantenir els seus objectius polítics, si és que en algun moment van existir. La repolització de la cooperació i la seva connexió amb una agenda més complexa que la intervenció a grans crisis humanitàries o la caritat més o menys exòtica, va provocar una mena de divisió entre grans i mitjanes organitzacions,

amb una capacitat de drenatge i execució de recursos important, i uns moviments com ara els que reclamaven l'abolició del deute, denunciaven la guerra d'Irak o volien acollir persones migrades a casa nostra i establir vies segures, entre d'altres causes, que no identificaven als primers com a artefactes al servei de les seves causes.

La pluralitat d'actors que aporten la societat civil, les universitats o els sindicats, entre d'altres, i les administracions subestatales, ho canvia tot. De la mateixa manera, la constitució d'agendes polítiques que no persegueixen el poder o el control territorial o social, esdevé clau per entomar els reptes globals que tenim per davant avui en dia. L'Agenda 2030 de Nacions Unides, juntament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, en part recollien aquesta mirada més complexa, superats uns Objectius del Mil·lenni molt centrats en assolir impactes macro, gràcies a la coordinació dels donants. La nova agenda intenta posar fil a l'agulla sobre què fer per erradicar les injustícies permanentment denunciades, incloent-hi noves lògiques relacionades entre elles, tot i que sense entrar en les causes i les relacions de poder que les generen. Per sobre de la seva capacitat per aprofundir en l'acció real, venia a consagrar el paper de tots aquests actors i la seva necessitat. En el cas de municipis i governs autonòmics, reconeix una trajectòria notable, com s'ha vist ja i tornarà a aparèixer als propers capítols. Els proporciona una justificació per superar el debat competencial o el de la manca de recursos econòmics, i continuar aportant a una construcció multipolar i complementària de l'acció exterior des de l'àmbit de l'administració pública. Qüestions com el clima, la transició energètica, la pau i la no violència o l'educació ciutadana, deixen d'estar centralitzades definitivament i passen a ser qüestió compartida. I vinculada a elles, en la mesura en què un ajuntament pot col·laborar amb d'altres d'estrangers per solucionar-les, esdevenen matèria de cooperació internacional. Més enllà de les qüestions purament tècniques, les aliances i relacions polítiques entre ciutats i regions del món han fet un pas de gegant els darrers temps. Problemes com la gentrificació o la contaminació són plenament compartits, havent-se d'enfrontar les ciutats a grans operadors internacionals que transporten problemàtiques de plaça en plaça, en un signe més de la globalització desbocada. Davant aquesta, també serveix que de la mateixa manera que ho han fet les societats civils, els governs subestatales teixeixin les seves xarxes de suport mutu, sense esperar a la cua la interlocució de les respectives administracions centrals.

No es pot deixar tampoc de parlar de la visió feminista amb la que l'internacionalisme s'ha armat. Per fi, les dones han deixat de ser un objecte secundari i mai prioritari en les lluites, que havia d'esperar a que un tot aliè a elles resolgués abans els seus problemes, sense assumir mai que la discriminació de gènere era la injustícia fundacional i sobre la que

gravitava la resta. Un capítol de l'estudi ens parlarà de com el desmuntatge del patriarcat com a sistema social, polític i econòmic opressor impregna cada cop amb més força l'acció internacionalista, també el de la cooperació. La resta de causes incorporaran per sempre més les ulleres violetes per entendre la matèria diversa de la que està fet aquest món.

Els propers 60 anys

La mobilització pel clima o pel refugi tornen a repetir els clams de sempre per la justícia global. L'agenda dels propers temps, dels presents, té a veure amb la gestió del col·lapse ambiental al qual ens enfrontem, amb la creixuda indeturable de les temperatures com a termòmetre de la seva gravetat, mai millor dit. Els impactes aprofundeixen les inequitats i colpegen amb més força les persones i col·lectius més desfavorits. En realitat, ens enfrontem a una història ben coneguda: el capitalisme, el sistema triomfant i que ha acabat donant forma a la nostra societat, enviant a les classes populars a les guerres per l'hegemonia territorial o extraient energia i matèries primeres fins els seus límits, d'una banda; la gent, mirant de sobreviure i, de vegades, d'entendre situacions que transcendien el seu entorn immediat i reaccionar. Invertint en dipòsits a fons perdut i sense cap guany visible, com pot ser la solidaritat internacional.

La crisi climàtica ha aixecat i ha tret una nova generació als carrers, com en el seu moment ho va fer el rebuig a la guerra d'Irak o el suport a la revolució a Nicaragua. La noció de compartir problemes de manera global s'ha intensificat de manera brutal en un breu lapse de temps: poques coses hi ha tan clarament per sobre de les fronteres com l'atmosfera que respirem. La idea de que el que passa aquí repercuteix a molts milers de quilòmetres, i que és impossible desentendre's dels impactes provocats amb les nostres lleis o el nostre consum, siguin o no dins les nostres jurisdiccions nacionals, va prenent força. A un ritme, però, que ha desfermat la impaciència d'un jovent víctima de la nostra poca diligència, que actua al mateix temps per solidaritat i com autodefensa. La pandèmia provocada per la COVID ha fet més fàcil encara entendre la ridícula de segmentar territorialment drets, com ara l'accés a la salut, que en realitat ens protegeixen a tothom. Ja no existeixen comunitats segregades que puguin viure sense saber res de la resta del món, si mai van existir. Les interconnexions d'un món que ha volgut esdevenir una aldea global, fan imprescindible acompanyar la confluència econòmica amb la convergència en la construcció de drets.

La necessitat de dotar-se d'eines col·lectives per provocar els canvis que necessitem, des d'una perspectiva de cura dels bens comuns, omple de sentit aquesta recerca. El jovent que surt als carrers de les nostres ciutats ha de rebre l'experiència acumulada en seixanta o més anys de lluites compartides, d'agendes que han anat creixent i diversificant-se, a mesura que entenien la complexitat de canviar el món; d'aprenentatges per construir en la diversitat i, com deia un bon amic, en la certesa de mai veure en el temps de les nostres vides el producte de tants esforços, assumint que la solidaritat també ha de ser intergeneracional. Lluitar per la justícia climàtica s'assembla terriblement a fer-ho per la justícia dels pobles oprimits per l'imperialisme o per la intolerància a la diversitat sexual, en qualsevol temps i dimensió. L'exercici de memòria històrica esdevé fonamental, per justícia a totes aquelles persones que van lluitar per un món millor i per ajudar a aquelles que ho faran en el futur, sempre present.